

# Қашықтықтан оқыту кезінде оқушылардың өз бетімен жұмыстар жүргізуі арқылы талдау, жинақтау дағдыларын дамыту

Дайындағандар : ФМБ НЗМ мұғалімдері: Аугамбаева Л.А, Жусипназарова Г.М, Умиралиева А.Т, Омарова А.К.



## Теориялық негізге

- Зерттеу барысында Швейцария психологы Жан Пиаженің “Логика және эпистемология” (2002)[1] хатты еңбегіндегі баланың ой өрісінің дамуы, оның өзінің талпынысы арқылы жүзеге асады. Ата-анасы және тәрбиеші баланың дамуына тек қолдау көрсете алады деген сөзіне сүйеніп, оқушыларды қашықтықтан оқытудағы білім сапасын көтерудің тиімді жолы - өзіндік оқу траекториясын өзі жасау қажет деп шешкені жайында айтылады.
- Ш.М.Зулкашеваның «Оқытудың нәтижелерін бағалаудың әдістемесі» (2013)[2] еңбегіне сүйене отырып талдау жүргізе келе, өзіндік оқыту траекториясын құрудағы мұғалімнің кері байланыс жасауға арналған рефлексиялық сұрақтар топтамасы жасалған.
- Мәселе: Оқушылардың талдау және жинақтау дағдыларын кіріктірілген сабақтарда өз бетінше жұмыс жүргізуге, дербес оқуға қалай үйретеміз?
- Болжам: Мұғалімдердің нақты бағыт беру жолдарын ұстана отырып, ойлаудың нәтижелерін оқу үдерісінде саналы түрде қолданатын, өз бетінше білім алатын оқушы қалыптасады. Мысалы: Ибрагимова Р. О. «Оқушылардың өздігінен білім алуын қолдау, ынталандыру бағыттары» атты еңбегінде: оқушыларға нақты бағыт беру жолдарын ұсынғандығын көрсетеді.

## Методология

- II Өз бетінше білім алатын оқушы сипаттамасы қандай болатынын білу мақсатында, төмендегідей сұрақтардан тұратын сауалнамалар алынды.
- II Дербес оқушыда болу керек бірнеше әрекеттерді тізіп шығып, соған қатысты жұмыс жоспарын құрылды.
- дербес оқушы әрекеттері төмендегідей болды:
  - оқуды дербес түрде жүргізе алады;
  - өзін-өзі бақылауға ала алады;
  - өз оқуын басқара алады;
  - жауаптарды жаңа жағдайларға бейімдейді;
  - кері байланысқа жауап ретінде оқу стратегияларын өзгертеді;
  - өзін-өзі ынталандырады;
  - оқудан рахаттанып отырады.
- III өзіндік оқыту траекториясын құрудағы мұғалімнің кері байланыс жасауға арналған рефлексиялық сұрақтар топтамасы жасалды.
- IV Оқушылардың талдау дағдысының деңгейін анықтау үшін рубрика мен сабақты бақылау парағы дайындалды.



- Пән мұғалімдері сабақ жоспарлауда мынадай негізгі пункттерге назар аударып отырды:
- Оқу мақсатын көрсету;
  - Сабақ мақсатын оқушымен бірге құру;
  - Оқушының дербес орындайтын тапсырмаларын талдау және оқушының қабілеті мен қажеттілігіне қарай бөлу;
  - Жетістік деңгейін қандай болатындығын көрсету;
  - Өз серіктестерінің пікірін тыңдауға үйрету, оқушылардың өз пікірін айтуға мүмкіндік беру;
  - Мұғалімнің кері байланысы бойынша жұмыс жүргізгенін қадағалау;

## Зерттеу сұрағы

- Қашықтықтан оқытуда оқушының өзіндік оқу траекториясын қалай құруға болады?
- Оқушының өзіндік жеке оқу траекториясы деген не және ол не үшін қажет?
- Оқушылардың талдау және жинақтау дағдыларын аралас тапсырмаларды қолданып өз бетінше жұмыс жүргізуі арқылы жетілдіруге болады ма?
- Мақсаты:
- Оқушылардың өз бетінше оқуына мұғалімнің жасайтын қолдау түрлерін анықтап, қалай оқу керектігін үйренуді өздігінен білім алуын ойластыра отырып, мұндай ойлаудың нәтижелерін оқу үдерісінде саналы түрде қолданып, өз бетінше білім алатын оқушы моделін құру

## Нәтиже

- Зерттеу жүргізу процесі: зерттеу үш кезеңде жүргізілді. Әрбір кезең үшін зерттеу сұрағы және қажетті деректер жинау құралдары анықталды.

## Талдау

- Бұл тақырып бойынша зерттеулерді көптеген шетелдік және отандық сарапшылар: А.А.Андреев, В.И.Солдаткин, С.Л.Лобачев, С.Л.Тимкин, т.б жүргізген. Олар баланың танымдық және өз іс-әрекетін жоспарлай білу дағдыларының қалыптасқандығын айтады

## Зерттеу жүргізу процесі

**Зерттеу үш кезеңде жүргізілді. Әрбір кезең үшін зерттеу сұрағы және қажетті деректер жинау құралдары анықталды.**

1-кезең. Диагностика. Зерттеу құралдары – сабақты бақылау парағы және мұғалімдер мен оқушылармен сұхбат. Зерттеу аясында ағылшын тілі мен физика сабақтарына қатысып бақылау жүргізілді.

2-кезең. Жоспарлау және қолдану. Зерттеу құралдары – сабақ жоспарлары және сауалнама, Түсініктемелері мен орындау бойынша ұсыныстары бар тапсырмалар жиынтығы жасалып, сайтта блоктарға орналастырылды.

3-кезең. Қорытындылар мен нәтижелер. Онлайн диалогты ұйымдастыру сыныптың пікірлері мен тілектерін тыңдау. Қашықтықтан оқытудың кемшіліктерін түзету, оқытудың тиімділігін бағалау

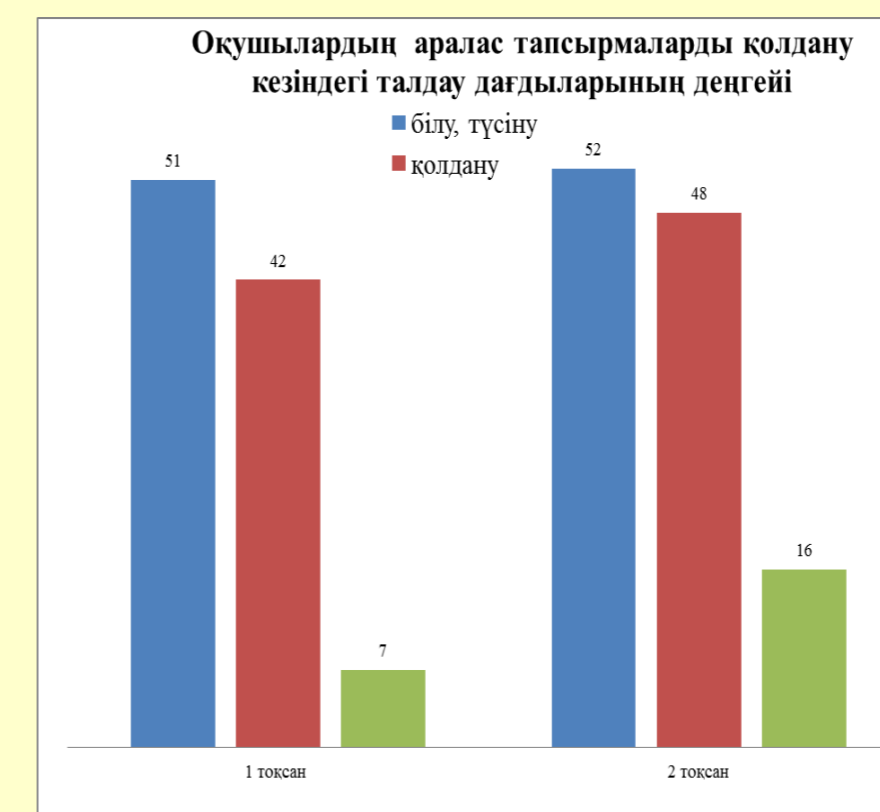


Таблица 1. Мұғалімнің сабақты бақылау парағы

Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Уақыттар және ескертулер
<ul style="list-style-type: none"> <li>Мұғалім айна-қалың бақылау жүргізеді.</li> <li>Мұғалім ЕББ (Бөлімші, Бақылау, Өзін-өзі бақылау) және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Мұғалім сабақ мақсатын анық айтып көрсете алады.</li> <li>Мұғалім мақсатқа қарай (негізгі, негізгі) көз көрсетеді.</li> <li>Мұғалім оқушының тапсырмаларын орындауына қолдау, бақылау және қажеттіліктерін ескереді.</li> <li>Мұғалім сабақты бақылау әрекеттерін қолданады.</li> <li>Мұғалім оқушының тапсырмаларын орындауына қолдау, бақылау және қажеттіліктерін ескереді.</li> <li>Мұғалім оқушының тапсырмаларын орындауына қолдау, бақылау және қажеттіліктерін ескереді.</li> <li>Мұғалім оқушының тапсырмаларын орындауына қолдау, бақылау және қажеттіліктерін ескереді.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Оқушылар оқушыларға жауап береді, бақылауға қатысады.</li> <li>Оқушылар өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушылар өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушылар өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушылар өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушылар өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушылар өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушылар өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушылар өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Уақыттар және ескертулер</li> </ul>

Таблица 2. Оқушының сабақты бақылау парағы

Оқушының әрекеті	Мұғалімнің әрекеті	Уақыттар және ескертулер
<ul style="list-style-type: none"> <li>Оқушы өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушы өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушы өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушы өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушы өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушы өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушы өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушы өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Оқушы өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Мұғалім өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Мұғалім өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Мұғалім өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Мұғалім өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Мұғалім өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Мұғалім өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Мұғалім өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Мұғалім өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> <li>Мұғалім өзін-өзі бақылау және өзге де стратегиялық бақылауларды қолданады.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Уақыттар және ескертулер</li> </ul>